

Om den fine Uldproduktion, Uldforbrug og Uldhandel i Danmark.

I No. 51 af Handels- og Industri-Tidenden for f. U. indrykkede jeg om denne Materie Nedenstaaende:

"De franske Skæfferi-Giere have hos deres Regiering klaget over, at Priserne paa deres Uld ikke stode i rigtigt Forhold til Produktions- og Kostningerne, og anholdt om en betydelig Forhøielse paa Indførselstolden af fremmed Uld. Regieringen bevilgede dem det Ansøgte. Ogsaa de danske Skæfferi-Giere have tyet til deres Regiering med samme Klage, men have, istedetfor forhøiet Indførselstold paa fremmed Uld, ansøgt om Ophævelsen af Udførsels-Tolden paa den danske Uld.

Klagen over at dansk-spansk Raceuld ikke er her i Landet betalt med en Priis, som lønnebe Produktionen, er ikke ny; den har længe fundet Sted, og er tildeels Aarsag i, at Regieringens Bestræbelser for at udbrede den forædlede Faareavl her i Landet, ikke have havt det ønskeligste Fremme.

Forfkiellige Nidler have til forfkiellige Tider været foreflaaede, for at afhielpe denne Klage, og derved fremme Produktionen. Nogle have troet, at Danmark burde følge flere fremmede Staters Exempel og indrette Uld-Markedet, hvor Kjøber og Sælger til bestemte Tider kunne samles; andre have formeent, at det var tilftræffeligt, naar der blot etableredes en Commissions-Handel med forædlet Uld; atter andre anfee det, fom det bedfte Middel til at fremme Uld-Produktionen, naar Ulden tillodes toldfri Udførsel — vi have feet, at Skæfferi-Gierne ere af denne Formening — endeligen have nogle raadet Skæfferi-Gierne, først at bringe deres Uld til at blive en god Handelsvare, naar de ville vente at finde god Uffætning.

Imod Uld-Markedets Nytte er indvendt, at Danmark ikke producerer forædlet Uld i tilftræffeligt Mængde, for dermed at fylde et Marked. Uld-Markedets Talsmænd tilflaae vel dette, men giensvare, at de aldrigen have tænkt fig, at andre Uld-Sorter flulde være udelukkede fra Markedet; de have endog forestillet fig Muligheden af, at faafremt Markedet bestemtes at være i Kjøbenhavn, flaanff eller fvenff Uld i Umindelighed, maaffee endog tydff Uld, der vilde falbydes; i alle Tilfælde have de anfeet Kjøbenhavn, fom et mere paffende Steb til Marked for danff Uld end Gothenborg, hvor, efter Forlybende, man er fliffest paa at erholde danff Uld.

Mindre Tvivl om Nyttens af Sværksættelsen er underkastet Forslaget om en Commissions-Handels Etablering, enten saaledes, som den franske Regiering har bragt istand i Paris ved Magazine for Udvaskning og Udsalg, eller den preussiske Uld-Forening i Berlin.

Imod Ophævelsen af Udsørsels-Tolden anføres, at skulde Regieringen hæve al Told paa de raa Materialier, Landet har at udføre, vilde Statens Indtægter derved lide et Skaar, som Danmark har det tilfælles med alle andre europæiske Stater, ikke nu at kunne taale.

Hvad angaaer det Skæfferi-Gierne givne Raad, først at bringe deres Uld til at blive en god Handelsvare, da er det af Skæfferi-Gierne selv tilstaaet, at den dansk-spanske Race-Uld, saaledes, som den i Almindelighed falbydes, er langt fra at være det, som kaldes god Handelsvare.

For at kunne bestemme, ved hvilke Midler den forædlede Faareavl kan fremmes her i Landet, udfordres først Kundskab om den forædlede Faareavls, Uld-Forbrugs og Uldhandels Tilstand i Danmark.

Forfatteren heraf vil ingenlunde gøre Forbring paa, tilfulde at kunne oplyse disse trende Punkter; han vil blot fremsætte derom, hvad han veed, haabende at andre bedre Vidende ville rette ham, hvori han kan have feilet, og derved

bibrage til at sætte en for Landet vigtig Sag i sit rigtige Lyg.

Bed at undersøge Spørgsmaalet, om den forædlede Faareavls Tilstand her i Landet, vil jeg blot tage Hensyn til den Deel af Tilstanden, som indbefatter Faarenes Antal, og hvorom Tallet egentligen her kan være. For nærværende Tid regnes i de danske Provindser at være følgende Skæfferier med ædle Faar *).

Kammerherre, Grev Percke	6000	Faar
Det kongl. Stam-Skæfferi	1600	—
Grosferer Schartaus Bo	1500	—
Grev Danneffiold	1450	—
Kammerraad Drewsen	1000	—
Forpagter Meyer paa Jægersprieis	700	—
Kammerjunker, Grev Schack	600	—
Grev Reventlov	500	—
Forpagter Fangel paa Bisbygaard	400	—
Pastor Krarup	300	—
Krigsraad Fielstrup	300	—
Avlsbruger Nysum	200	—

14550 Faar

med Afgrøde **).

- *) Bed ædle Faar forstaaes her Faarene i femte Generation.
- **) Til Hjæmmel for dette Antal kan jeg anføre, at det, med Udelukkelse af det kongl. Stam-Skæfferi, er saaledes opgivet i en Ansøgning, fra afbøde Grev Danneffiold paa egne og samtlige Skæfferi-Gieres Vegne, om Ophævelsen af Udsælses-Løden paa Uld.

Regnes disse 14550 Faar at afgive 3 Pund pelsvasket Uld pr. Stk., bliver det 43650 Pund fin dansk-spansk Raceuld, Danmark nu producerer.

For nærværende Tid er i de private Klædefabriker i Kiøbenhavn i Gang 88 Bæve, hvoraf 40 arbeide med fin Uld; hos Fabrikkerne i Provindserne er omtrent 40 Bæve i Gang, men af disse kan neppe meer end 5 regnes at arbeide med fin Uld; det blev altsaa hos de private Klædefabriker i alt 45 Bæve; lægges nu hertil 7 Bæve, som arbeide med samme Slags Uld ved det militaire Uldmanufaktur, bliver det ialt 52 Bæve, som for Tiden i de danske Provindser sysselsættes med fin Uld. — I Giennemsnit forvæves paa 1 Bæv aarligen 16 Stkr. Klæde af fin Uld, hertil medgaaer pr. Bæv 1500 Pd. pelsvasket Uld, eller Uld, som taber 25 pCt. ved Forarbejdningen. Det blev altsaa 68000 Pund pelsvasket fin dansk-spansk Race-Uld, som nu aarligen forarbeides i Danmark; her produceres sølgelig 24350 Pund fin Uld mindre end her forbruges, eller vi mangler endnu 8117 Stkr. finuldede Faar, for at frembringe dette Quantum Uld.

Uf fremmed fin Uld er i et af de seneste Aar indført 21000 Pund, og af Uldgarn 9000 Pd. *). Dette Quantum, som kan regnes at blive forvævet her, lagt til de 43650 Pund, som produceres

*) Disse tvende Opgivelser ere ligeledes efter Grev Danneviolds Ansøgning.

her, udgjør, naar der til de 9000 Pund Garn regnes at være medgaaet 12000 Pund pelsvasket Uld, 76650 Pund pelsvasket Uld, tilsammen udgjør det et, ihvorvel ikke betydeligt større, dog noget større Qvantum sin Uld, end der nu her i Landet oparbeides.

Hvad Handelen fornemmelig med sin danskspansk Race-Uld angaaer, da er det den almindelige Mening, at den ikke er paa nogen god Fod i Danmark. Det er en Kiendsgierning, at Ciere af de mindre Flokke af forædlede Faar klage, især naar de ere noget fiernede fra Hovedstaden, over at de ikke kunne assætte deres Uld, det er en Kiendsgierning, at der er Fabrikanter, som, i det Mindste, klage over, at de ikke kunne erholde danskspansk Race-Uld tilkiøbs. Intet bedre Beviis end dette kan efter Anmelderens Formening have paa Uldhandelens nærværende Tilstand her, da Producenterne og Forbrugerne til en og samme Tid klage over, hine at de ikke kunne assætte, disse at de ikke kunne erholde tilkiøbs en og samme Artikel.

Resultatet af ovenstaaende Fremstilling formener jeg at være: at Danmark, i hvorvel det for Dieblirket ikke producerer mere sin Uld, end det kan forbruge, dog har, naar den fremmede indførte Uld medregnes, et noget større Qvantum, end det nu oparbejder: at Handelen med danskspansk Racculd ikke er som den kunde ønskes, og

at det var ønskeligt, om Regieringen paa en eller anden Maade kom Skæfferieierne til Hjælp, saa fremt Produktionen ikke skal hindres.

De Midler, som efter min Formening staae i Regieringens Magt at anvende, for at ophjælpe Landets forædlede Uldproduktion, bestaae, saa fremt det virkelig skulde forholde sig saa, at Uldmarkedet var unyttigt, i Understøttelse til Etableringen af en Commissiionshandel med forædlet Uld og i Nedsættelsen af Udsørselstolden paa Ulben.

Det er ovenfor viist, at Uldproducenterne klage over Mangel paa Udsætning af deres forædlede Uld, og at nogle Fabrikanter klage over, at de ikke deraf kunne erholde noget tilkiøbs; aabenbart er det altsaa, at her mangler en Mellemmand, imellem Producent og Forbruger. En saadan har her tilforn været, den forrige Manufakturhandel nemlig, et Institut, hvormed saavel Producent, som Fabrikant vare lige vel tjente, men som til stort Tab for den indenlandske Bindskibeligbed for nogle Aar siden ophævedes. Bettere er det, at opheve en Indretning, end at bringe en saadan i Gang; at haabe at see Manufakturhandelen igien opstaae, vil nok være forgiæves, men, ligesom Regieringen fandt det gavnligt til den danske Klædefabrikations Fremme, at Klædeudsalget, der, skjøndt en Handel for sig, dog var en Handelsgreen, hvormed Manufakturhandelen tillige sys-

selsatte sig, skulde vedblive, saaledes troer jeg, at det ogsaa vilde være til Klædefabrikationens Fremme, og tillige til Uldproduktionens, om den Deel af Manufakturhandelen, som afgav sig med Uldhandel, igien fremstod. Den Capital, som dertil udfordredes, var, naar Handelen alene indskrænkedes til Kiøb og Salg af dansk-spansk Raceuld, ikke saa betydelig. — I hvormegen Gavn Manufakturhandelens Uldhandel end stiftede, stiftede den dog ikke al den Nytte, den kunde have stiftet, da der ikke dermed var forenet et Uldvaskerie. (I Hand. og Ind. Tid. anføres, at Kiøbenhavns Fattigvæsen har anlagt et Uldvaskeri ved Ladegaarden. Dette berigtiges derhen, at Fattigvæsenet her har ladet vaske, saavel den Uld, der oparbejdes i dets Industri-Anlæg, som og for et Par Skæfferieiere; men at dette dog endnu ikke er saaledes, at det kan fra alle modtage Uld til Vask. Hvorvidt det vil skee, skal endnu ikke være afgjort).

Det andet Middel til at fremme Uldproduktionen, var Nedsættelsen af den nuværende Udførselstold.

Toldforordningen af 1797 fastsætter, at af raå Uld skal betales ved Udførslen af Riget til fremmede Steder $20\frac{1}{2}$ β . pr. Lpd., til Hertugdømmene $11\frac{1}{2}$ β pr. Lpd. Saaledes stod det indtil Krigen begyndte i 1807, og Frygten for at den indenlandste Klædefabrikation skulde komme til

at mangle Uld, foranledigede et Udførselsforbud. Da Freden sluttedes i 1814, og det blev nødvendigt at gjøre Forandringer med nogle under Krigen og for dennes Skyld udgivne Anordninger, hævedes ogsaa Udførselsforbudet, og ved Frdg. 2 April 1814 tillodes det at udføre Uld mod 4 Rbß. pr. Pd. Det var 8 pCt. af daværende Værdi, eller det dobbelte af Tolden efter Frdg. af 1797, der ifkun udgjorde 4 pCt. Af Uld betales ved Indførselen $1\frac{1}{2}$ ß. pr. Pd. At Tolden altsaa er $2\frac{1}{2}$ ß. pr. Pd. imod de danske Skæfferieiere, maa være for at be- gunstige vore Klædefabrikanter; men det er allerede viist, at naar Indførselen af fremmed Uld med- regnes, have vi et Overskud af Uld, som bør søn- skes udført. 8 pCt. for Udførselen af et raat Ma- terial, (nu er det 13 pCt. for jydsk Uld) som Lan- det ikke selv kan forædle, synes at være for me- get; jeg skulde formene, at den Udførselstold, som Frdg. af 1797 fastsætter, staaer i et rigtigere Forhold og burde være at følge.

Kan ikke den dansk-spanske Raceuld, som nu falbydes her, forædles i Landet, vil muligen no- gen sige, bør Indførselen af fremmed Uld forby- des; men, ikke at tale om, at dette strider mod den nærværende Lovgivnings Aand, der ikke vil at Noget hvilketsomhelst skal formenes Indførsel i eller Udførsel af Landet, vilde det og være en væ- sentlig Hinder i Klædefabrikationens Fremme; thi, i hvor god Raceuld her end produceres, maa Fabrikkerne dog til extra-fine Klæder tage deres

Tilflugt til fremmed, især sarriff Raceuld; hertil kommer endnu, at Kundskaben om rigtigheden at behandle den dansk-spanske Raceuld, endnu ikke er saa almindelig udbredt, at denne kan gjøre fremmed Raceuld af samme Sort undværlig, hvilket igien kan tildeels være en Grund til Forsvar for Fabrikkerne, naar nogle Skæfferieiere eller Udsælgere gjøre disse den Beskyldning, at de misbyde dansk-spansk Raceuld; thi denne Uld er i Almindelighed saa ureen, at Fabrikkerne ikke nøie kunne beregne, hvormeget der af det Quantum Uld, som tilbydes dem, virkelig er Uld, og hvormeget der er Ureenlighed. 55 til 60 pCt. tages stedse ved den dansk-spanske uvaskede Uld, og Riendsgierning er det, at den undertiden taber 70 til 75 pCt. i Vask. Saadant maa Fabrikkerne eller Riøberne beregne, og dette er tildeels Aarsag i, at hine undertiden byde og betale mindre for Ulden, end de ellers havde gjort.

Hvorvidt isvrigt Skæfferieierne opnaae den forventede Fordeel paa det udenlandske Marked, maa Erfaringen først lære; viist har den, ved tidligere Forsøg, at det er udfaldet til Skade for dem. Uagtet jeg troer, at Skæfferieierne, saalænge deres Uld ikke har opnaaet endnu større Fuldkommenhed, ikke vil høste den Fordeel af den udenlandske Udsættning, som de forvente sig, formener jeg dog, at Regieringen ikke bør lægge dem nogen Hinder i Veien ved en for høi Udførsels-

told. Nedsættes Tolden, og Affætningen alligevel ikke bliver, saaledes som Skæfferieierne ønske den, bliver det et Beviis paa, at Uarsagen dertil maa søges hos dem selv".

Saaledes havde jeg i Handels- og Industri-Tidenden afhandlet denne Gienstand, i Formodning om at Sagens Bigtighed skulde have foranlediget andre til offentligent at yttre sig enten for eller imod det af mig Sagte, og derved muligen have givet Regjeringen nyttige Bink ved Sagens Behandling; men intet af dette er skeet; man har blot indskrænket sig til at vedblive med at klage, og vi ere ikke komne et Skridt videre frem.

Gienstandens Bigtighed for Staten og den Udsigt der nu viser sig til et bedre Marked i England for den danske Uld, har foranlediget mig til igien at tage den frem og underkaste ovenstaaende Afhandling, ved at indrykkes i landoconomiske Tidender, et større Publikums Bedømmelse, udførligere tilføiende de Midler, hvorved jeg formener, at den dansk-spanske Ulds Udbredelse og Forædling bedst opnaaes.

Det er fornemmeligen den dansk-spanske Raceulds flette Besskaffenhed, som Handelsvare, der gjør at den savner en lønnende Affætning. At afhjælpe denne Mangel ved denne Slags Uld maa derfor være den første Gienstand for Regjeringens Omhu, naar den vil søge at fremme Sagen. Ulden bliver til god Handelsvare, ved at vaskes,

forinden den bringes i Handelen. Saadant skeer enten ved Pelsvask, 3: ved at Ulden vaskes paa Faarene forinden Klipningen, eller ved at den vaskes efter Klipningen. Af disse tvende Maader er Pelsvasken den tilraadeligste for Skæfferieierne; den kan foretages her i Landet uden Faarenes Skade *) og ved den kan Ulden blive saareen, som den behøver at være, som Handelsvare. — Men mange Skæfferieiere have enten ikke Leilighed eller Kyndighed eller Villie til at foretage denne Pelsvask, hvorfor deres Uld maa vaskes efter Klipningen. For ogsaa i denne Henseende at komme dens Skæfferieiere til Hjælp, har den franske Regjering etableret i Paris et offentligt Uldvaskeri **). Det vilde være et mægtigt Fremstød til Uldproduktionens Fremme i Danmark, om et lignende her oprettedes, men Sværksættelsen vil være særdeles vanskelig. Kjøbenhavn er, i det mindste for Djebliffet, det Sted i Danmark, hvor dansk-spansk Raceuld bedst kan affættes; det er og det Sted, hvorhen Ulden med mindst Bekostning og næsten til alle Tider kan sendes fra de øvrige Provindser. Et offentligt Uldvaskeri bør derfor rigtigst være i eller nærved Kjø-

*) See mine Bemærkninger over den dansk-spanske Uld med Kammerraad Drewsens Tillæg i Nye Landøkonomiske Tidender, 4 Bind.

***) See min Beretning om det offentlige Uldvaskeri og Uldvaskeri i Paris, i Nye Landøkonomiske Tidender, 2 Bind.

benhavn; men her møder en saare væsentlig Hin-
 bring i Udførelsen; her mangler nemlig fersk rin-
 dende Vand. Dette have, uden at Kjøbenhavns
 Vandforsyning kan lægge nogen Hinder i Afbe-
 nyttelsen, først i tilstrækkelig Mængde nærmest
 i den Aae, som fra Fuur-Søen løber ud ved
 Strandmøllen; men til at anlægge et Uldvaskeri
 ved denne, er Afstanden til Hinder, deels ved
 det at Transporten vilde fordyre Ulden, deels
 ved det at Tilsynet vilde blive besværligt, og
 nøie Tilsyn er nødvendigt, isald Anlægget skal
 svare til Hensigten. At et offentligt Uldvaskeri
 kan ventes anlagt i eller nærved Kjøbenhavn, er
 der derfor ikke megen Udsigt til. Vel er her rin-
 dende Saltvand, ligesom det og af nogle hervæ-
 rende Fabrikanter bruges til Uldvaskning, men
 det er den almindelige Mening, at Ulden bliver
 haard ved at vaskes i Saltvand, om den endog
 siden skylles i fersk Vand. Hvad enten nu denne
 Formening er rigtig eller ikke, saa bør et offent-
 ligt Uldvaskeri ikke funderes paa Brugen af Sø-
 vand; blev saadant bekjendt i Udlandet, vilde det
 aldeles standse Uffætningen did. Kan altsaa in-
 tet offentligt Uldvaskeri anlægges i eller nærved
 Kjøbenhavn, maa der gribes til at almindelig-
 gjøre det andet omtalte Middel, og hvorved Uld-
 vaskningen tillige bliver unødvendig, Velskaf-
 ningen nemlig. Dette kan opnaaes, naar Re-
 gjeringen, for at give Skæfferieierne Leilighed til

at affætte den Uld, som de nu klage over, ikke at kunne affætte *), etablerede et Uldmarked, og forenede dermed en Commissions Handel, der, som Opmuntring for Pelsvasken, modtog pelsvasket Uld til Forhandling enten uden derfor at beregne sig nogen Procent, eller høist ubetydelige.

Med Hensyn til Uldmarked har det viist sig, at der tvivles om dets Nytte for Dieblicket **).

*) Et yberligere Beviis for min Paastand, at mange, og det Fleerheden af Landmændene i Provindserne klage over, at de ikke kunne affætte deres dansk-spanske Raceuld, findes i den i f. A. af Pastor Lund udgivne Beskrivelse over Den Thorseng, hvor det hedder p. 66. "Man erkjender her de spanske Faars Fortrin i Henseende til Mængden og Fiinheden af Ulden; men beklager, at man hverken er istand til selv at bearbejde den, ei heller til let og uden Bekostning at affætte den."

***) Af denne Mening er det kongl. danske Landhuusholdnings-Selskab. — Paa et Forslag jeg havde gjort, om et Uldmarkeds Oprettelse i Kjøbenhavn, erklærede Selskabet, at Danmark ikke har meer end 8000 Stkr. Race-Faar, som producere 20000 Pbd. Uld, der kan forværes paa 12 Bave. Af dette Quantum modtager det militaire Uldmanufaktur 16000 Pbd., saa ikkun 4000 Pbd. blive tilbage, og dette Quantum formenes at være for ringe til et Uldmarked, og for andet end Raceuld anseer Selskabet intet Marked behøves.

Have vi ikke flere Faar, end Landhuusholdnings-Selskabet her opgiver, er altsaa Skæfferi-Giernes Opgivelse, 14550, urigtigt; og levner de militaire Uldmanufakturer ikke meer end 4000 Pbd. dansk-spansk Uld til de private Fabriker, maa dette Quantum rigeligen kunne blive forarbejdet her, og altsaa ingen Toldnedsættelse behøves, for at lette Udsøfsten. — Iblandt de Grunde, jeg har hørt anføre mod et Uldmarked, har og været Frygten for at Ulden derved steg i Prisen. Dysaa

Jeg troer derimod, at et Uldmarked i Danmark vil være til Gavn for vor Uldproduktion, og denne Tro er ikke alene bygget paa Theori, men og paa den Erfaring, som havees i andre Stater. Hvorvidt det er nyttigt eller ikke, vil isøvrigt Forsøg bedst lære; lykkes Forsøget ikke, kan det dog ingen Skade gjøre, og for vigtig er Uldforædlingens Fremme for Danmark, til at vi burde lade noget uforsøgt, for at bevirke det, saafremt det har nogen rimelig Grund for sig. Det er derfor min Formening at Regjeringen bør bestemme, at et Uldmarked kan finde Sted i Kjøbenhavn *).

For at have et Mønster, hvorefter et Uldmarked kan indrettes, vil jeg her anføre Indretningen ved nogle af dem, som ere Danmark nærmest.

I Berlin begynder Markedet den 16de Juny og varer 8 til 10 Dage. Markedet holdes paa

jeg er af denne Formening, men istedetfor deri at finde en Grund mod Markedet, finder jeg deri en saameget større Grund for det.

- *) I Møglinische Annalen der Landwirtschaft, 8 Bd., læses en Afhandling om Uldmarked og Uldhandel, hvori vises Uldmarkeders, endog de mindres, store Nytte. Forfatteren siger, at om endog de mindre Uldmarkeder have havt et slet Udfald, er dog endnu aldrig noget der salbudet Parti Uld blevet siden usolgt. I 1820 solgtes kun ubetydeligt paa de mektenborgske Uldmarkeder, men dog solgtes Ulden siden langt dyrere, end den var betalt paa Uldmarkederne i Leipzig og Berlin. — Om endog slet intet skulde sælges paa de mindre Uldmarkeder, ere de dog stedsse nyttige, som Udstillingssteder.

et aabent Torv, hvor saavel de store, som de smaae Partier Uld findes, emballerede i Sække, at ligge paa Gaden. Paa forskjellige Steder er opstillet af Dyrigheden Veierbode, hvor Ulden veies, ligesom den kommer paa Torvet. Uldens Eier erholder derpaa en Veierseddel, paa hvilken bemærkes, om Ulden er ankommen i Regnveir eller ikke. Fordrer Kjøbereren det, er Sælgeren forpligtet til uden Bekostning for hiin, at lade ham Ulden tilveie. Sælgeren maa indestaae for Uldens Egalitet; opdages det efter Salget, at der er Blandingsgods, dømmes Sælgeren i høie Pengebøder. — Ved Udførslen af Landet betales i Told 3 Rdlr. preussisk Cour. p. Centner; Indførslen er fri *).

I Nybrandenburg, Güstrow og Boizenburg, samtlige i Mecklenborg, ere Uldmarkeder, hvor Ulden ligger i Bygninger, hvori ere Afdelinger, uden paa hvilke findes paa en Tavle Navnet paa det Gods, hvis Uld ligger i Afdelingen. Ingen Udførselstold betales af den Uld, som sælges paa

*) Nøle vides ikke, hvormange Uldmarkeder der ere i Preussen; men af Ostpreussens 713 Stæder antages 80-100 at have saadanne Markeder, og nogle af dem, som Breslau og Landsberg an der Warthe, have to Markeder. Vigtigheden af disse Markeder kan sluttes deraf, at paa Breslaus Høstmarked 1820 kom 1100000 Pbd., og i 1821 1056717 Pbd. Uld. — Efter 4 Aars Giennemsnit er 1594670 Pbd. Uld bragt til Marked i Berlin.

Markederne. — I forrige Aar er endnu et fjerde Uldmarked oprettet i Meklenborg.

Kunde et Locale erholdes her til Uldens, i det mindste til den dansk-spanske Raceulds Op- lægning i Markedstiden, var saadant upaatviveligen det bedste, og at erholde det, vilde neppe nu falde vanskeligt; kunde det ikke skee, er et af Kjøbenhavns Torve dertil meget vel skikket. Det største Uldmarked i Tydskland er i Breslau, og her sees al den Uld, som bringes til dette Marked, samlet paa et Torv, mindre end Kjøbenhavns Gammel-Torv. — Tiden til Uldmarkedet blev nok rigtigst i Slutningen af Juni Maaned, da til denne Tid en Mængde Landmænd ere her samlede formedelst Terminen.

Fra Regjeringens Side er med Hensyn til Uldmarkedet ingen andre Foranstaltninger at gjøre, end at bestemme Tiden, hvornaar og Stedet hvorpaa Uldmarkedet skal holdes, samt de til Ordens og Handelens Læve fornødne Indretninger.

Alt ovenfor har jeg viist, at Billigheden fordrer, at Udsørselstolden paa Ulden bør nedsættes *); den fremmede Uld, som bringes til Mar-

*) I Morning Cronicle, 16 Juli 1823 findes følgende:

”At det Baand, som hviler paa Udsørslen af britisk Uld til andre Lande bør afskaffes, troe vi ikke omtvives. Det udsprang i en i Sammenligning barbarisk Alder, forinden et rigtigt Handels-prin-

kedet, formener jeg bør frit indføres og udføres, naar den sælges til Udførsel. Med Hensyn her- til, var Markeds-Pladsen maaskee rigtigst ved Toldbodens Pakhuse, da Toldvæsenet herved kunde bedst sikke sig for Misbrug. De herværende Weierbode og den lette Transport ligesaa Skibet til Pladsen, tale end mere herfor.

Gierne af de store Skæffier ville upaatviv- leligen finde det fordelagtigst for dem, selv at komme til Markedet med deres Uld; dette kan

cip fiendes. Ethvert Aaand, hvad enten paa Indførsel eller Udførsel, sigter til at tvinge Lan- dets Capital og Industri ind i Haandteringer, som vilde være mindre fordelagtige, dersom det overlodes til Individuernes Kløgt, at udfinde de, som ere de naturligste og mest indbringende. Det vilde imidlertid være let at vise, at Uldma- nufakturerne ikke høste nogen Fordeel af dette Aaand; men det er unødvendigt, fordi vi have den Tilfredsstillelse at kunne anføre, at Manu- fakturisterne i Glocestershire, Wiltshire, Som- mersetshire, London, Huddersfield, Saddlerworth og flere Stæder have gjort Meddelelser til Regie- ringen, hvori de udtrykke "deres Beredvillighed til at samtykke i Tilbagekaldelsen af det Aaand, som hviler paa Udførselen af brittisk Uld." Manufakturisterne i Saddlerworth sige i deres Re- solution: "at Udførselen af engelsk Uld ikke vilde have nogen skadelig Indflydelse paa Distriktets Manufakturflid, de hylde derfor med megen Be- redvillighed Udvidelsen af det fri Handelsprincip; og haabe, at den Tid vil komme, at enhver vil indbydes til Concurrence, og at Told paa raa Materialier ene vil være til i Grindringen, som en Wildfarelse, der har ophørt at være til." Saa- dan Resolution giver et stort Beviis paa den Li- beralitet, suæne Sands og udvidede Synskreds, som findes hos dem, der have givet den.

imidlertid ikke altid formodes at blive Tilfældet med dem, som kun have smaae Faareflokke, da Reiseomkostningerne muligen medtog, hvad de erholdt for Ulden. For at det tilsigtede Djemed skal opnaaes med Markedet, bliver det derfor, endog af endnu flere Grunde, nødvendigt, at forene dermed en Commissions Handel, til hvilken Ulden kan sendes og besørget solgt. Saadan en Handel finder Sted i Berlin. Her modtages alle Glags Faareuld, og for Lageret, Assurance og Provision beregnes Sælgeren 2 pCt. I eet Aar gives i Forskud $\frac{2}{3}$ af Uldens Værdie, mod $\frac{1}{2}$ pCt. maanedlig Rente. Er Ulden ikke solgt ved Aarets Udgang, maa dens Eier, saafremt Commissions-Handelen skal vedblive at beholde den til Forhandling, gjøre en ny Ufford. — Det ovenfor omtalte offentlige Uldoplæg og Uldvæveri i Paris, tager ligeledes 2 pCt. for den Uld, det sælger.

Den Berlinske Uld-Commissions Handel er en privat Entreprise. Hvor ønskeligt det er, om en saadan ogsaa kunde finde Sted i Kjøbenhavn, er det dog neppe at vente, naar det Formaal, som jeg forener dermed, skal opnaaes. Crediten staaer paa meget svage Fødder her; dette alene vilde maaskee være Aarsag i, at Fleerheden af Landmændene tog i Betænkning at sende deres Uld til en saadan privat Commissions Handel; hertil kommer, at jeg vilde, at denne Handel tillige skulde, som allerede er sagt, bruges som

ot Middel til at befordre Pelsvaskningen. Dette kan skee, naar der under offentlig Auctoritet etableres en Commissions Handel med dansk Uld. Til denne maatte alle Skæfferieiere kunde sende deres Uld til Forhandling, mod 2 pCt. for Lager, Assurance og Provision. — Det er at formode, at Eierne af de store Hjorde allerede kjende saameget til deres egen Fordeel, at de ikkun sælge pelsvasket Uld, og derfor ingen anden Opmuntring dertil behøve; men dette er ikke Tilfældet med alle Eiere af de mindre Hjorde. For hos disse at fremme Pelsvasken, var det en Opmuntring, om der bestemtes, at Commissions-Handelen, indtil videre, modtog fra eet Sted indtil 50 Pund pelsvasket dansk Raceuld til Forhandling uden derfor at beregne Sælgeren nogen Procent; indtil 100 Pund for $\frac{1}{2}$ pCt., indtil 150 Pund for 1 pCt., indtil 200 Pund for $1\frac{1}{2}$ pCt.; men hvad der var derover blot for de fulde 2 pCt. — Naturligviis at de fornødne Forsigtigheds Regler tages, for at forebygge den Misbrug, at de der havde større Partier Uld deelte denne i flere mindre, for at undgaae Procenten.

Commissions-Handelen maatte være vedvarende. Tillob Omstændighederne at Ulden tillige kunde sorteres, med Tillæg af 1 pCt., og at Uldens Eiere kunde mod $\frac{1}{2}$ pCt. maanedlig Rente erholde Forskud paa Ulden, fornemmelig i Markeds Tiden, vidste jeg intet videre at tilføie.

D. S. Rawert.